25ԻՆՉԻ ԹԻՎ Ն. 4673 1909 ՄԱՅԻՍ 30/12 ՇԱԲ. ՀՈՒՄԱՅԻԹԷՍԻ 24 ՀԷՄԱԶԻ ԻԼԷՎՎԷԼ 1327)(30 ՄԱՅԻՍ 1324

ՄԷՋՄՈՒԱԻ ԱԽԲԱՐ

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
65, Grand'rue de Péra, Taxim, 65

ԱՐՁԱՆԻՔ ԾԻՆԱԳԻՆԵՐԸ — Ամբողջի 6 ամիսը
Իսթանպոլ իչին — Լիրա 60 — 35
Թուրքիոյ իչին — » 85 — 45
Մեծագոյն Եվրոպայի իչին — Ֆրանկ 20 — 10

ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ ՎԵՐ ՀՈՒՄԱՅԻԹԷՍԻ
ԿԻՒՆԷԷՐԻ ՆԷՇՐ ՕԼՈՒՆՈՒՐ
Իսթանպոլ իչին այրընա բազարլըգ :

مجموعهٔ اخبار
تلغراف قسیم جاده‌سی نومرو ٦٥

ՀԻՔԻՒՄՏԱՐԱՆ ՄԻՒԼԱԳԱԹԸ

Ռուսիա իմբէրաթօրը իքինճի Նիգոլանը՝ Ալմանիա իմբէրաթօրը իւէ կէօրիւշմէք արզուսընը իզնար իթմէսի իւզէրինէ գարարլաշտըրըլան միւլագաթ՝ Էվրոբա ղազէթալարընա պէօյիւք պիր սէրմաէյի պան ու մէգալ օլմուշ տըր։

Պու միւլագաթըն բոլիթիգա տաիրէլէրինէ նէ սուրէթլէ թէլագգը իտիլտիկի հագգընտա ղազէթալարաա պիր խայլի թաքսիլաթա թէսատիւֆ իտիլմէքտէ տիր։ Իշպու սէյեահաթըն Վիէննաճա թէլագգըսընա տաիր չէհրը մէղքիւրատէն կելէն պիր թէլէկրաֆնամէտէ տէնիեոր քի. «Վիէննա մէհաֆիլի տիբլօմասիյէսինճէ, Զար իլէ իմբէրաթօր Վիլհէլմին միւլագաթընա սիեասիճէ բէք պէօյիւք պիր էհէմմիյէթ վերիլմէքտէ տիր։ Մ. Իզվօլսքի իլէ Մ. Սթօլիբինին Զարըն բէֆագաթընտա պուլունմալարը՝ իշպու էհէմմիյէթի թատիզ իթմէքտէ տիր։ Պու իքի նազրերըն միւլագաթտա հազրը պուլունմալարը՝ Զարըն էմրի իգթիզասընտան օլարը, միշարիլէյհիւմանըն մէվզիլէրի քէսպը գուվվէթ իյէտիկի տէ անլաշըլըճօր։

«Մ. Իզվօլսքի՝ միւլագաթա բոլիթիգաճա պիր մանիյէթ վերիլմէմէսինի Բավսիէ իթմիշ տիր։ Հէր հալտէ, Ռուսիանընն խարիճի բոլիթիգասընտա էսասի պիր թէպտիլիք վուգու պուլաճաղընա հիւքմ իթմէք ճայիզ տէյիլ տիր։ Բէթրէսպուրկ գապինէսի՝ չիմտիքի հալտէ Ինկիլիզ իթիլաֆընըն մուհաֆազասը ֆիքրինէ տիր։ Մ. Իզվօլսքինին խարիճէ նէզարէթինէ գալմասը պունա թէէմինաթ տըր։ Պունունլա պէրապէր միւլագաթըն Զար թարաֆընտան կէօսթէրիլէն արզու իւզէրինէ վուգուի՝ Բէթրէսպուրկ գապինէսինին Պէրլին գապինէսյէ իմթիզաճ բէյտա իթմէք իսթէտիկինի, վէ պու միւլագաթըն պիր էսէրը նէզաքէթ օլտըղընը իսպաթտան խալի գալմաեոր։ Վիէննա գապինէսի՝ Պէրլին իլէ Բէթրէսպուրկ արասընտա պիր եազընլըգ հասըլ օլմասը, պու կիւն մէվճուտ օլան կէրկինլիքլէրին մէյտանտան գալգմասընա սեպեպ օլաճաղընտան տոլայը, օ եազընլըղը մէմնունէն թէլագգը իտիեոր։ Պու սեպեպլէ միւլագաթըն նէթիճէլէրինէ պէքլէնմէքտէ տիր։»

Իշպու միւլագաթըն թիւրքիատա նէ սուրէթլէ թէլագգը իտիլտիկինէ կելինճէ, Պէրլինէր Թակէպաթ ղազէթասը՝ Իսթանպոլտան ալտըղը պէեանըյլա չու թէլէկրաֆը նէշր իթմիշ տիր.

«Մէհաֆիլի Օսմանիէ՝ իմբ. Վիլհէլմին Զար իլէ միւլագաթընա, Կիրիտ մէսէլէսինտէն տոլայը էհէմմիյէթը մախսուսէ վերիեոր։ Մէհաֆիլի Օսմանիէնին ֆիքրինէ կէօրէ, Զար, պու միւլագաթը, իմբ. Վիլհէլմ Ռուս բլանլարընը գապուլ իթտիրմէք իչին թէքլիֆ իյէտմիշ օլուպ, սաիր Էվրոբա հիւքմտարլարը իլէ միւլագաթընտա տախի պու վէճնէլէ իճրաի նուֆուզ իտէճէք վէ նիհայէթ Եունանա թէվէճճիւնիւ թէէմին իթմէք իչին, Եունան խանէտանը գրալիսինի տախի զիեարէթ իյէյէճէք տիր։ Շու գատար քի տէվլէթը Օսմանիէ՝ Կիրիտին քէնտիսինտէն չըգմասընա տալա բուի ըրզա կէօսթէրմէյէճէք տիր։

Հիւքիւմէթի Օսմանիէ մէհաֆիլի՝ Կիրիտ մէսէլէսինտէն տոլայը պիր նիւմայիշ իճրասընա, հաթթա իճապ իտէրսէ, ֆիլիէն մուամանատթա տա մուխալիֆ տէյիլ տիր։ Պիլաքիս պէօյլէ պիր հարէքէթ՝ տախիլի մէսէլէյէր իւզէրինտէ հիւանի թէէսսիր հասըլ իտէճէկինտէն, Պապը Ալիճէ իլթիզամ օլունուեոր։ Պու միւնասիպէթլէ, օրատտախի եարարլըղընը կէօսթէրմէք իչին ֆըրսատթան իսթիֆատէ իտէճէք տիր։»

Վիէննա մէհաֆիլի՝ կէչէն սէնէ տէօրթ ատվէթին Կիրիտէքի ասքէրլէրինի կերի չէքէճէքլէրինի Պապը Ալիյէ պիլտիրտիքլէրի զէման, Կիրիտ իւզէրինտէքի հադգը հիմայէլէրինի մուհաֆազա իտէճէքլէրինի, վէ պունա տէլիլ օլմադ իւզրէ, Կիրիտ սուլարընտա պիրէր սէֆինէ պուլունտըրաճագլարընը սէօյլէտիքլէրինի իսթարա լիւզում կէօրիւեօրլար։

Բարիզատն 9 յունիս թարիխիյէ ամիտէքի թէլէկրաֆ ալընմըշ տըր.

Էվրոբա ղազէթալարը, Զար իլէ Ալմանիա իմբէրաթօրը արասընտա վուգու պուլուճաղ միւլագաթա մանէլար վերիեօրլար։ Ինկիլիզ ղազէթալարընըն պիր գըսմը, պու միւլագաթըն ալթընտա Ինկիլթերրայա գարշը խուսուսէթ մէվճուտ օլտըղընը պէեան իտիեօրլար։

Ֆրանսըզ ղազէթալարը տահա միւթէտիլ լիսան գուլլանըեօրլար։ Շէհրիմիզ մէհաֆիլի սիեասէյէ՝ չիմտիյէ գատար պա. վիլիկի պիտէֆաթ անլաշըլմըշ օլան իքի տէվլէթ իթթիֆագընա էնիյէթ իտէրէք, Ալմանիա վէ Ռուսիա արասընտա վուգուա կէլէճէք եազընլըղը՝ Իթթիֆագը միւսէլլէս ալէյհինէ պիր կէօնա թէէսսիր իտէմէեճէկինէ գայիլ օմագտա տըրլար։

Ռումանիա իլէ Ռուսիա արասընտա պիր պիթարաֆլըգ մուգավէլէսի ագտ թասավվուր օլընտըղընա տաիր օլան չայեալար՝ արաճիք մագամընտա թէլագգը իտիլմէքտէ տիր։

Բէթրէսպուրկատն 9 յունս. Թարիխիյէ պա թէլէկրաֆ պիլտիրիլտիկինէ կէօրէ, Զար՝ եազ մէվսիմինտէ Էվրոբա հիւքմտարլարընտան բէք չօղը իլէ միւլագաթ իտէճէք տիր։ Միշարիլէյհ, պու կիւնլէրտէ Ալմանիա իմբէրաթօրը իլէ կէօրիւշէք տիր։

Իմբէրաթօր տա, Զարա, յունիս օրթալարընտա իհատէի զիեարէթ արզուսընտա պուլընտըղընը պիլտիրմիշ տիր։ Զար՝ յուս. սօնլարընտա Սթօգհոլմա կիտէրէք, Իսվէճ գրալըյա կէօրիւշէճէք, յուլիս սօնլարընտա Ֆրանսա ըէիսի ճիւմհուրը Մ. Ֆալիէր վէ պատէհու Ինկիլթէրրա գրալը Էտվար իլէ միւլագաթ իտէճէք տիր։ Միշարիլէյհ, պիր միւտտէթ սօնրա տա Իթալիայա կիտիպ, գրալ Վիգթօր-Էմմանուէլ իլէ կէօրիւշէճէք իսէ տէ, վագթը միւլագաթը հէնուզ մալիւմ տէյիլ տիր։

Հասըլը չու էսնատէ պիր թարաֆտան Կիրիտ մէսէլէսի, տիկէր թարաֆտան Էվրոբա հիւքմտարլարընճա պիր թագըմ սիեասի միւլագաթլար ճէրէեանը՝ ֆիքիրլէրի խայլիճէ իշղալ իթմէքտէ տիր։ Հէր հալտէ ուֆուզը բոլիթիգիյէ բէք պէրան տէյիլ տիր։

ՄԷՃԼԻՍԻ ՄԷՊՈՒԱԱՆ

Բազար իրթէսի կիւնիւ Անմէտ Բիզա պէյին թահմը բիեառէթինտէ ագա օլունան իճթիմաա, Սատաբէթին պիր թէկզիրէսի օգունմըշ տըր։ Պունտա, ֆայէլի եազմուրլար եազմըշ օլտուղընտան, վիլայէթլէրին բէք չօղ թարաֆընտա մահուլաթընն պէրէքէթլի օլաճազընա տաիր խապէրլէր ալընտըղը պիլտիրիլմիշ տիր։ Պազը թագրիրլէրին, թէզքիրէլէրին օգունմասընտան վէ խայլի միւզաքէրէտէն սօնրա, բուզնամէի միւզաքէրաթա կէչիլմիշ տիր։ Էվվէլա, տալիյէ նազրը վէքէլի Մահմուտ Էսատ էֆ.յէ քէնտի հէմշիրէվատէսինի միւտտահ ումումիլիկէ թայեին իթմէսինտէն տոլայը վագը օլան խութիյզահա ճէվապէն, մէճլիստէ հազրը պուլընան միւմաիլյէ Մահմուտ Էսատ էֆ., քիւրսիի խութապէթ չըգարագ, թայեինի մէմուրիյն գանունընընը ուզուն ուզատյէ իյզահ իթմիշ, վէ տէմիշ տիր քի. «Տէվրը սապգտա մէմուրիյէթէ թայեին օրընմագ իչին ազրասալընը, սէրվէթէ վէ տաիրէյէ իրթիբար օլունուր վէ պունտան տոլայը միւգթէտիր վէ նամուսլը քիմսէյէր աչրգտա պրագըլըր իտի։ Մէքթէպէրաէն եէթիշմիշ օլանլար պիլէ. համիլէրի պուլընմատըղը հալտէ, թէրագգը իտէմէզէր իտի։» Մահմուտ Էսատ էֆ. Ռումէլի իսլահաթը ատիյէսինտէն վէ մէքթէպէրտէն եէթիշմիշ օլան մէմուրլարըն ֆայէյէրի իւզէրինէ պահա իթթիքատէն, վէ քէնտիսինն, մէվզուի միւզաքէրէ օլան Ալի Միւրթէզա էֆ. իլէ ագրապալընը պուլընմատըղընը պէեան իյէտիքատէն սօնրա, չէօյլէ տէմիշ տիր. «Քիթապէթ տէրճէսինտէ պուլընան Տէրիսաատէթ Մահքէմէի պիտայէթ միւտտահի ումումիլիկի մէմուրիյէթի, 1000 ղ. մաաշ իլէ աչրգ իտի։ Ատալիյէ մէճլիսի, Տէրիսաատէթ գալէմլէրինտէ չալըշմըշ վէ մէքթէպտէն պա չահատէթնամէ չըգմըշ օլան զէվաթտան պիրինի պու մէմուրիյէթէ թայեին իթմէյէ գարար վէրմիշ իտի։ Վագտա Միւրթէզա էֆ.ատն տահա էվվէլ Մէքթէպը Հուգուգտան չըգմըշ քիմսէյէր պուլընմագտա իտի իսէ տէ, պունլարըն պիր գըսմը սօնրատան Ատալիյէ նէզարէթինէ միւրաճաաթ իթմիշ օլտուղլարընտան, վէ պիր գըսմը տա նէզարէթին սիկէր չիւպէյէրինտէ միւսթախտէմ պուլընտըղընտան. Միւրթէզա էֆ.նին՝ Մահքէմէի թէմեիզին ճէզա չիւպէսինտէ օլմասը իչին թայեինի թէնսիպ իտիլմիշ տիր։ Վագը օլան խութիյզահտա, Միւրթէզա էֆ.նին իքի սաթը եազմազա միւգթէտիր օլմասընը պէեան օլունմըշ իսէ տէ, լաքին պունընն աքսինի իսպաթ իտէր բէք չօղ տէլիլէր վար տըր։ Միւմաիլէյհ՝ Մէքթէպը Հուգուգտան հիւսնի չահատէթ ալմըշ, վէ ամիրլէրինին թէվէճճիհիւ սայէսինտէ, Մահքէմէի թէմեիզ քիթապէթինէ թայեին գրլընմըշ տըր։ Զաթէն եազընտա թէնսիգաթ գօմիսիօնլարը թէշքիլ օլունաճագ տըր։ Էկէր Միւրթէզա էֆ.նին իգթիտարսըզլըղը թէպէյեիւն իտէրսէ, ազ օլունուր։»

Պու իդզահաթ՝ մէպուսանտան չօգլարը, խուսուսիյէ սահիպի իսթիյզահ օլան Մուսթաֆա էֆ.յի մէմնունն իթմէմիշ տիր։ Միւմաիլէյհ, Միւրթէզա էֆ.նին, նազրը վէքիլինին խանէսինէ սըղընմըշ օլտըղը։ Վէ թայեինի կիւնիւ, Ատալիյէ մէճլիսինին ազալարը՝ միզատրը նիզամիսինտէն նօգսան պուլընտըղընը տէրմիեան իյէմիշ տիր։

Մէպուալարտան պազլըսը՝ Մուսթաֆա էֆ.նին սէօզլէրինէ գարշը կէլմէք իսթէմիշլէր իսէ տէ։ Մուսթաֆա էֆ.՝ քէնտիսինին սէրպէսթիի քէլամընա մանի օլամաեաճագլարընը իֆատէ իլէ, չէօյլէ իլավէ իթմիշ տիր. «Կէչէն կիւնքի վէ պու կիւնքի հիսսիեաթընըզ արասընտա պէօյիւք ֆարգ կէօրիւեօրըմ։ Պէօյլէ եաբմաեընըզ։» Մուսթաֆա էֆ.՝ իֆատէսինէ ատվամ իտէրէք, Միւրթէզա էֆ.նին թայեինինի՝ թարաֆկիրլիք նէթիճէսի առա իլէ, միթալէլարընա տվամ վէ պու խուսուսընն գուրայա գօնմասընը թէքիլիֆ իթմիշ տիր։

Զօնրապ էֆ.՝ «Շուէնքն պունքն լիեազաթընը թագտիր իթմէք իչին թէրազի եօգ տըր. իմտի թագտիր մէսէլէլէրինտէ էկէր վիւքէլա մէսուլ թանըլըրլար իսէ, հիւքիւմէթը իճրայէ տար պիր տաիրէ իչինէ ալընմըշ օլուր։ Պէն եէրմի պէշ սէնէլիք պիր տավա վէքիլի օլտուղըմ հալտէ, մէճլիսի ատալիյէ ազալարընն միւթէպէր քիմսէյէր օլտուգլարընա չահատէթ իտէրիմ» տէմիշ տիր։

Պու էսնատէ Խրտիվը Մըսրը Մէճլիսի մէպուսանա կելէրէք, Շահպատէկեանընն լօճընտան միւզաքէրաթը տինլէմէքտէ օլտուղընտան, Անմէտ Բիզա պէյ՝ բիեառէթի թալեաթ պէյէ թէսլիմ իտէրէք, Խրտիվին նէզտինէ ազիմէթ իյէմիշ տիր։ Տիկէր թարաֆտան միւնագաշա տվամ իթմիշ տիր։ Մահմուտ Էսատ էֆ., մէզքիւր ինթիխապ՝ քէնտիսինին ատալիյէ նազրը վէքեալէթինէ թայեինինտէն եվվէլ վուգու պուլմուշ օլտուղընը, պինապէրին մէմուրիյէթէ թայեինինտէն սօնրա ինթիխապ մազպաթասը քէնտիսինէ թագտիմ իտիլտիկինի, վէ մէմուրիյէթ նամզէտլէրինի տէ թանըմատըղընը, վէ ինթիխապը մէմուրիյն մէճլիսինտէ, նազրլարըն եալընըզ պիր ըէյի օլուպ, պիր կէօնա թէէսսիր վէ նուֆուզ գուլլանամատըգլարընը պէեան իյէտմիշ տիր։ Իսմայիլ բաշա տախի սէօզ սէօյլէմէք իսթէմիշ իսէ տէ, ըէյիս՝ միւզաքէրաթըն խթամ պուլտըղընը պէեան իլէ, միւտատէ իթմէմիշ տիր։ Իսմայիլ բաշա խըրսլանմըշ վէ մէճլիս տաիրէսինտէն չըգմըշ տըր։ Պու մէսէլէ գուրայա գօնմուշ, վէ 45 ըէյէ գարշը 82 ըէյ իլէ վէրիլէն իյզահաթ քեաֆի ատտ իտիլմիշ տիր։

Մէճլիս, պիր միւտտէթ թաթիլտէն սօնրա թէքրար աչըլտըղընտա, Գանունը էսասինին թէտգիգաթըյլա իչթիղալ օլընտըր։ Պուսիօ էֆ.՝ Զաթը Շահանէնին վիւքէլյայը ազ իթմէյէ հադգը պուլընտըղը գանունա իլավէ օլընմասընը թէքլիֆ իթմիշ, վէ տէմիշ տիր քի. «Խանէտանը սալթանաթը Օսմանիէտէ տիկէր պիր Ապտ իւլ Համիտ պուլունաճաղընը խաթրըմա կէթիրմէք իսթէմէմ։ Բատիշահլարընն՝ պիզիմ բէտէլէրիմիզ օլմալարընը իսթէրիմ։ Էօյլէ պիր Բատիշահա, պիր սատրազամը ազ իթմէք տէրճէսինտէ պիր հադգ վէրմէզ իսէք, օ հալտէ գանունտա, «Տօլմա-պաղչէ սէրայընը պօշ սագլամամագ իչին օրատա պիր Բատիշահ օթուրուր» սէօզիւնիւ իլավէ իտէլիմ։ Բատիշահլարընն օ գատար պիր սէլահիյէթի պուլընմալը տըր։» Պու թէքլիֆ գուրայա գօնմըշ վէ վիւքէլանընն ազլինէ

տաիր Գանունը էսասիյէ մուատէրիճ ան-
քաամըն մուհաֆազասը՝ 121 բէյ իլէ գա-
պուլ օլունմըշ տըր։ Լաքին օ խուսուստա
տախի միւզաքէրաթ ձէրեյան իթմիշ տիր։
Արիֆ պէյ, «էկէր Բատիշահա, վիւքէլայը
ազլ իթմէք սէլահիյէթի վէրիլիրսէ, գապի-
նէտէ իխթիլաֆլար զուհուր իտէր. իմտի
պու պապտէ տուշիւնէրէք ի՛չ կէօրիւ-
մէլի» տէմիշ տիր. Պազը մէպուսլար՝
օ մատտէյի, վէրիլէն գարար մուճիպինճէ
թատիլ իթմէք իւզրէ գօմիսիօնա կէօն-
տէրմէյի թէքլիֆ իթմիշլէր տիր։ Գարօ-
լիտի էֆ.՝ վիւքէլանըն ազլինէ միւթէալ-
լիգ իրատէի սէնիյէյի, հէնի վիւքէլանըն
իմզալամարը ֆըգրասընըն գանունտա գայտ
օլունմասընը թէքլիֆ իթմիշ, Վարդգէս
էֆ. տէ՝ Բարլամէնթօնըն թատիլի էսնա-
սընտա Զաթը Շահանէ վիւքէլայը թէպ-
տիլ իտէր, վէ հէրհանկի տիկէրլէրինի թայ-
ինին իյլէրսէ, քէնտիսինին չախմէն մէսուլ
օլմասընը թէքլիֆ իյլէմիշ տիր։ Պու թէք-
լիֆլէր րէտտ օլունմըշ տըր։ Պուսիօ էֆ.-
նին թէքլիֆի հագգընտա հէր նէ գատար
պիր գարար վէրիլմիշ իսէ տէ, հինէ միւ-
զաքէրաթա տէվամ օլունմըշ վէ բէք չօգ
մէպուսլար սէօզ իսթէմիշլէր տիր։ Լաքին
րէիս՝ միւզաքէրաթըն տէվամընը իրթէսի
կիւնէ թալիգ իտէրէք, մէճլիսի թաթիլ
իթմիշ տըր։

* * *

Սալը կիւնիւ, մէճլիս, Ահմէտ Րիզա
պէյին րիեասէթինտէ աչըլմըշ, վէ Սատա-
րէթին պիր թէզքիրէսի օգունմըշ տըր։
Պունտա, պիր սէնէ իչին Թիւրքիա իլէ
Գարատաղ պէյնինտէ պիր թիճարէթ մուա-
հէտէսի ագտ օլունտըղը պիլտիրիլմիշ վէ
պունըն թաստիգի թալէպ օլունմըշ տըր։
Տիկէր պապը մատտէլէր հագգընտա միւ-
զաքէրէ օլունտուգտան սօնրա, Գանունը
էսասինին թէտգիգաթընտա թէշէպպիւս օ-
լունտուղ, Բատիշահըն՝ վիւքէլայը ազլ
իթմէյէ հագգը օլուպ օլմատըղը մէսէլէսի-
նին միւզաքէրէսինէ տէվամ օլունմըշ տըր։
Իշպու մէսէլէյի մէյտանա գօյմըշ օլան
Պուսիօ էֆ.՝ պու պապտէ ատիտէքի իյ-
զահաթը վէրմիշ տիր. «Իլէրուտէ սիեասի
ֆըրգալար թէշէքքիւլ օլունուրսա, Մէճլիսի
մէպուսանտա էքսէրիյէթ թէշքիլ իտէն
ֆըրգա, թայինին իտէճէկի սատրազամ իլէ
մէմլէքէթի իտարէ կիպի խարէյէ թէ-
շէպպիւս իտէճէք տիր։ Պու իսէ, պիր նէվ
իսթիպտատ տըր։ Իմտի գուվվէլէրի թէ-
վազուն իթտիրմէք իչին, Զաթը Շահա-
նէյէ էօյլէ պիր հագգ վէրմէք լազըմ տըր։»
Խալայիլ էֆ.՝ Պուսիօ էֆ.-յէ խիթապէն,
«Ղալիպա սիզ եագընտա Գանունը էսասիյէ
տէ գարշը սէօյլէյէճէքսինիզ» տէմիշ տիր։
—Պուսիօ էֆ.— Պէօյլէ պիր ֆիքրինիզ
պուլունմասընտա թէէսսիւֆ իտէրիմ, պու-
նունլա պէրապէր ազընըզտան տիկէր պիր
սէօզ իշիթմէյէճէկիմի պիլիրիմ, տէյի ճէ-
վապ վէրմիշ տիր։ Պու սըրատա, միւ-
զաքէրաթ քեաֆի տատ իտիլէրէք, մէ-
սէլէնին գուրահա գօնմասը թալէպ օ-
լունմըշ տըր։ Զօհրապ էֆ. մուղայիրինի
իտատա իթմիշ, վէ, «Ֆիքիրլէրի թէնվիր
իթմէք իչին պէօյլէ պիր մուհիմ մէսէլէ
հագգընտա տահա վասի միւզաքէրէ լազըմ
տըր» տէմիշ իսէ տէ, էքսէրիյէթ՝ վագը
օլան միւզաքէրէյի քեաֆի տատ իտէրէք,
մէսէլէյի գօմիսիօնա հէվալէ իթմէյէ գա-
րար վէրմիշ տիր։ Պատէհու Օն պիրինճի
մատտէնին միւզաքէրէսինէ պաշլանմըշ
տըր։ Գօզմիտի էֆ.՝ «Տէվլէթի Օսմանիյէ-
նին մէզհէպի՝ Իսլամ տըր» ֆըգրէսինտէն
սօնրա գօնուլմուշ օլան, «Ասայիշի ու-
մումիյի վէ ատապը ումումիյէյի իխլալ իթ-
մէմէք շարթըյլա, տիկէր մէզհէպլէրէ տէ
միւսաատէ օլունմալը տըր» ֆըգրէսինին
լաղվընը թէքլիֆ իթմիշ, վէ իլավէթէն,
«Պու ֆըգրէնին իպգասընտա տէվլէթին մէ-
նաֆիի ումումիյէսինճէ հի՛չ պիր ֆայտէ եօգ
տըր. հալպու քի ղայրը միւսլիմ վաթան-
տաշլարըն խօշընա կիտէմէզ, պինաէնալէյհ
ի՛լղասը էյի օլուր» տէյի պէեան իյլէմիշ
տիր։ Մազպաթա մուհարրիրի Համտի էֆ.՝
«Պու խուսուստա սուի թէֆէհհիւմէ մա-
հէլլ եօգ տըր. չիւնքի օ մատտէյէ այիտ
«քեաֆֆէսի» լուղէթինտէ, Իսլամ մէզհէպի
տախի մէվճուտ տըր. իմտի օ մատտէյի
թէպտիլէ լիւզում եօգ տըր» տէմիշ տիր։
Մէճլիս, Գօզմիտի էֆ.-նին մէզքիւր թէք-
լիֆինի էքսէրիյէթլէ րէտտ իյլէմիշ տիր։
Պուսիօ էֆ.՝ «Պու մէսէլէ էկէր գափու-
տան տիշարը չըգարըլսա, բէնճէրէտէն ի-
չէրի կիրէճէք տիր» տէյի պէեան իթմիշ,
վէ Խալիլօս էֆ. տէ, «Օ իպարէ Օսմանլը
իթթիհատընա խալէլ կէթիրիր» տէմիշ տիր։
Օն պէշինճի մատտէյէ գատար գապուլ օ-
լունտուգտան սօնրա, Գօզմիտի էֆ. «Օն ալ-
թընճը մատտէյէ, «Միլլէթի միւխթէլիֆէնին
գատիմտէն մէրի ուսուլը թալիմիյէլէրինէ
խալէլ կէթիրիլմէյէճէք տիր» իպարէսինին
իլավէսինի թէքլիֆ իտէրիմ։ Ղայրը միւս-
լիմ միլլէթլէրին մէքթէպլէրինտէ իւլումը
տինիյէտէն պաշգա տիկէր իւլում տախի
քէնտի լիսանլարըյլա թալիմ իտիլիր։ Իմ-
տի պու նօգթայը թէէմմին իթմէք իւզրէ
էօյլէ պիր իլավէյէ լիւզում վար տըր» տէ-
միշ, վէ Խալիլօս էֆ. տէ չէօյլէ պէեան
իյլէմիշ տիր.
«Միւխթէլիֆ գավմլար, պէշ եիւզ սէնէ-
տէն պէրու վաթանտաշըմըզ պուլունան
Թիւրքլէր իլէ պէրապէր եաշամըշ վէ թէր-
պիյէյի գաթիյէլէրինի վէ մէվճուտիյէթը
գավմիյէլէրինի մուհաֆազա իթմիշլէր
տիր։ Ումարըմ քի շու տէվրը հիւրրիյէթտէ
տախի մուհաֆազա իտէպիլէճէքլէր տիր։
Պիզիմ արզու իթտիֆագըմըզ իթթիհատ, եա-
հուտ վաթան մուհաֆազասընտէ օլաճագ
տըր։ Մուհաֆազայը վաթանիյէյի իխլալ
իտէճէք օլան հէր շէյի, նէ տէրէճէ գալ-
տըրաճագ օլուրսագ, մուհաֆազայը վա-
թանիյէյի օ նիսպէթտէ թէէմմին իթմիշ օ-
լուրըզ։ Հիւրրիյէթին իլանընտան սօնրա,
միւխթէլիֆ գավմլար, հանգի օլտըգլարը
սէրպէսթիի թէսարրուֆլէրինտէն մահրում
գալաճագլար տըր տէյի պիր թագըմ գիյլ
ու գալ չըգմըշ տըր։ Պու սէպէպլէ պուն-
լարըն իզալէսի հէր հալտէ լազըմ տըր։
Ղայրը միւսլիմ գավմլար, իթթիհատը Օս-
մանիյէ խըտմէթ իտէճէքլէրինտէն, լիսանը
Օսմանիյի էօյրէնմէյէ մէճպուր տըրլար,
լաքին պիրինի թէրճիհ իթմէք իչին տի-
կէրլէրինին իլղասընա չալըշըլըր իսէ, վաթա-
նա պէօյլէ զարար օլուր։»
Արգաս էֆ. տէ Խալիլօս էֆ. իլէ հէմ-
էֆքեար պուլունմըշ տըր։ Զօհրապ էֆ. տէ
սէօզ ալարագ չէօյլէ տէմիշ տիր.
«Միւխթէլիֆ գավմլարըն ուսուլը թէտ-
րիսիյէսինի տիկէր պիր շէքլէ մի իֆրաղ ի-
տէճէյիզ։ Անլէրին հագգը թէսարրուֆինի գալ-
տըրաճագ մըյըզ, տէտիլէր։ Բիմաէ, էվվէթ
տէմէտի։ Պինաէնալէյհ էսաս իթիպարըյլա
իխթիլաֆ վագը օլաճագընը զան իթմէմ։
Մատտէտէ զիքր օլունան «Ումուրը իթիգա-
տիյէլէրինէ այիտ» թապիրի՝ հագգըէթէ
ճէվապ օլամամաճագընտան, պու թարիֆ
գապուլ օլունամազ։ Շիւպհէ եօգ քի, պիզ,
թէրպիյէնին պիր, համիթա լիսանըն տա պիր
օլմասընը իսթէրիզ։ Ֆագաթ հէր շէյ, նէ-
թիճէյէ վասըլ օլապիլմէք իչին, իմքեան
տախիլինտէ եագլաշմալը տըր։ Էկէր լիսա-
նը Օսմանի, միւխթէլիֆ գավմլար պէյ-
նինտէ մաթլուպ սուրէթտէ եայըլմըշ օլսա
իտի, իթթիհատըմըզ տահա գոլայ եար-
տըմը օլուրտու։ Պէն, պիւթիւն հայաթըմը
Իսլամլար իլէ կէչիրտիկիմ հալտէ, լիսանը
Օսմանիյի լայըգըյլա պիլէմէտիկիմտէն միւ-
թէէսսիֆիմ։ Էօյլէ զանն իտէրիմ քի,
պու սուրէթ՝ տէրհալ գապիլի իճրա տէյիլ
տիր։ Պու կիւն միլլէթլէրին իլմի թէրպի-
յէսինէ մէշղուլ օլան իւլէմա՝ թէրպիյէյի
իպթիտայիյէնին լիսանը մատէրզատ իլէ պաշ-
լամասընը թէսլիմ իտէրլէր։ Զաթէն ֆիք-
րի սիյասի պէյլէնէճէք միլլէթլէրտէ իթ-
թիհատ պու սուրէթլէ թէշքիլ օլունուր։
Պու էսասը մուհաֆազա իլէ պէրապէր
իքի չէշիտ վար տըր։ Պիրի՝ հիւքիւմէթին
պու մէքթէպլէրտէն խապէրտար օլմասը,
վէ տիկէրի տէ՝ պունլարը տէվլէթ
մէքթէպի մագամընտա գապուլ իյլէմէսի
տիր։ Պէն, պու սօն շէքլին թարաֆտարը-
յըմ։ Շիմտիյէ գատար հիւքիւմէթ՝ էրմէնի
մէքթէպլէրի պուլունտուղընը պիլմէզ իտի։
Շիմտի հիւքիւմէթ, տիկէրլէրինի նասըլ հի-
մայէ իտէր իսէ, օնլարը տա էօյլէճէ հի-
մայէ իթմէլի տիր։ Պէօյլէ օլուրսա, պու
թապիրին գօնմասընտա հի՛չ պիր մահզուր
գալմազ։
Պուսիօ էֆ.— Սէրպէսթիի մէզհէպ վէ
հիւրրիյէթի թէտրիսիյէ տախի Գանունը
էսասիյէ հի՛չ պիր սէրահաթ օլմասա պիլէ,
հինէ հի՛չ պիր գօրգուն եօգ տըր. զիրա
պու էօյլէ պիր հագգ տըր քի, տէվլէթը Օս-
մանիյէյի թէշքիլ իտէն միւխթէլիֆ գավմ-
լարըն քէնտի սէրմայէլէրի տիր։ Պիզի
Օսմանլը մագամընտա գապուլ իտէճէքսէ-
նիզ, վար գուվվէթինիզլէ գապուլ իտի-
նիզ։ Պիզիմ հուգուգը թէտրիսիյէմիզ օ
գատար գուվվէթլի տիր քի, Գանունը
էսասիյէ տարպէ վուրուլապիլիր, օնա
տարպէ վուրուլամազ։
Բանչէ Տօրէֆ էֆ.— Հէյէթիմիզին էմէ-
լի իթթիհատը Օսմանի տիր։ Պիր չէյին
հուսուլի միւլայիմէթլէ գաապիլ տիր. ճէպր
իլէ օլմասը մումքին տէյիլ տիր։
Հիւսէյին Ճահիտ պէյ.— Մէճլիսի մէ-
պուսանըմըզ աչըլալը պէրի էն մուհիմ մէ-
սէլէլէրտէն պէրի՝ պու կիւնքի միւզաքէրէ-
միզ տիր։ Չիւնքի մէքթէպլէրտէն պաշգա իտա-
րէմիզ։ Մէքթէպլէր իսէ էն մուհիմ պիր
մէսէլէ տիր։ Զօհրապ վէ Գօզմիտի էֆ.-լէր,
պու հագգըէթի իյզահ իթտիլէր։ Գօզմիտի
էֆ.-նին իֆատէլէրինտէ հագգըէթ բէք
կէօզիւմիւզէ չարբմատը։ Գանունը էսասի-
տէ ուսուլը թալիմիյէլէրինէ խալէլ կէթի-
րիլմէյէճէյինէ տաիր սէրահաթ վար տըր։
Մատտէի տէվլէթը Օսմանիյէ՝ միւխթէլիֆ
ինսիւրլէրին ուսուլը մէզհէպիյէլէրինէ
թագալլիւպ իտէճէք տիր, պինաէնալէյհ թէտ-
րիսլէրինէ տէ թագալլիւպ իտէճէք տիր։
Պուսիօ էֆ.՝ իթթիհատ մէսէլէսինի օրթա-
եա գօյտու։ Պիր ինսիւրին տիկէր ինս-
իւրէ գարշը մէզհէպտէն պաշգա նէ կիպի
իմթիեազլարա մալիք օլաճաղընը բէք
ալլըմ իտէմէտիմ։ Էօյլէյսէ պէրու մէվ-
ճուտ օլան ուսուլը թալիմիյէ խալէլ կէ-
թիրիլէճէք տիր տէնիլիր։ Ուսուլը թալի-
միյէ տէյիշմէյէճէք տիր տէյի Գանունը է-
սասիյէ պիր ֆըգրա իլավէ օլունապիլի-
լիր մի։ Պիր Րում, Էրմէնի վէ Թիւրք
մէքթէպինին ուսուլը թալիմիյէսի տէյիշ-
միյէճէք տիր տէմէք՝ պու սէնէ գօնմըշ
օլան ուսուլ՝ պէշ եիւզ սէնէ տէվամ իտէ-
ճէք տիր տէմէք տիր։ Գանունը էսա-
սիտէ, մէն էլ գատիմ մէվճուտ ուսուլը
թալիմիյէ խալէլ կէլմէյէճէք տիր տէյէ-
պիլմէք իչին, ուսուլը գատիմէյի պիլմէք
լազըմ տըր։ Եունան իսթիգլալը՝ մէն էլ
գատիմ մէրի օլան ուսուլը գատիմէտէն չըգ-
մըշ տըր։ Պունտան սօնրայը վաթանտաշ-
լարըմըզ սալա թալիմ իտէմ, չիւնքի
տէվրը իսթիպտատտա հէր չէյ եարըլտըղը-
լիր իտի, ֆագաթ պու կիւն օ ուսուլը
թալիմիյէ տէվամ իտէճէք օլուրսա, օնլա-
րա, ազլընըզտա հիւրրիյէթ, ատալէթ,
միւսավաթ վար տըր, լաքին գալպինիզ-
տէ եօգ տըր տէյէպիլիրիմ։ (Իսլամ մէ-
պուսլար ալգըշլարլար։) Ուսուլը թէտրի-
սիյէ խալէլ կէլէճէք մի։ Էվվէթ, կէլէ-
ճէք տիր։ Մատտէմքի մէքթէպլէր, պիր
տէվլէթին համմէ իսթիգպալիյէսի իչին
ինսան թէէսսիս իտէրլէր, օ հալտէ հիւ-
քիւմէթին՝ օ մէքթէպլէրի թէֆթիշ իյլէ-
մէք սէլահիյէթինի գապուլ իթմէք ինճապ
իտէր։ Պիլմէլիյիզ քի մէքթէպլէրտէ Օս-
մանլը չօճուգլարընա նէ եօլտա թալիմ վէ
թէրպիյէ վէրիլիեօր։ Էկէր թալիմ ու թէր-
պիյէ թէրպիյէյի Օսմանիյէյէ մուղայիր օլուր-
սա, շիւպհէսիզ Մէարիֆ Նէզարէթի մէն
իտէճէք տիր։ Էկէր տէվրը իսթիպտա-
տաքի ուսուլին տէվամը իսթէնիլիրսէ,
մէշրութիյէթ վէ միւսավաթա գարար
վէրմիշ օլուրըզ։»
Մէճլիս, մէզքիւր թատիլ վէ իլավէ
թէքլիֆինի էքսէրիյէթլէ րէտտ իթմիշ տիր։
Մէճլիս, պիր միւտտէթ թաթիլտէն
սօնրա թէքրար աչըլմըշ տըր։ Գանունը
էսասինին 28նճը մատտէսի այնէն գապուլ
օլունմըշ տըր։—Մէքթուպլարըն վէ մուխա-
պէրաթըն թէֆթիշտէն մասուն օլմասը-
նա տաիր պիր ֆըգրանըն իլավէսի թէք-
լիֆի՝ գօմիսիօնը մախսուսընա կէօնտէրիլ-
միշ տիր։

* * *

Չարշէնպէ կիւնքի ինթիգատէ, էվվէլա
— վէրիլէն պիր գարար մուճիպինճէ, —
հազըր պուլունմայան ազանըն միգտարընը
անլամագ իչին իսիմլէր օգունտուղընտա,
Զօհրապ էֆ.-նին մուալլիմ օլմասը սէպէ-
պիյլէ մէքթէպէ կիթմիշ օլտըղը սէօյլէնմիշ
վէ պազը մէպուսլար՝ հէմ մէպուս, հէմ
մուալլիմ օլամագլըղա իթիրազ իթտիքլէ-
րինտէ, Բանչէ Տօրէվ էֆ.՝ «Զօհրապ էֆ.
մէպուսլըգ վազիֆէսինի քէմալը ղայրէթ-
լէ իֆա իտիեօր։ Պիր ազ կէճիքմէսի չայ-
եանը մուախէզէ օլամազ։ Քէա՛շքի քեաֆ-
ֆէմիզ տէ օնըն կիպի վազիֆէմիզի իֆա
իթսէ իտիք» տէմիշ. տիկէրլէրի տէ սէօզ
սէօյլէմէք իսթէմիշլէր իսէ տէ, ֆագաթ հի՛չ
պիր գարար վէրիլմէմիշ տիր։ Պատէհու
Սատարէթտէն ղայրը միւսլիմ ինսիւրլէրին
ասքէրլիկինէ տաիր կէօնտէրիլէն պիր թէզ-
քիրէ օգունմըշ տըր։ Պունտա, «Ղայրը
միւսլիմ էհալինին ֆիիլէն խըտմէթը ասքէ-
րիյէտէ պուլունաճագլարը ճիհէթլէ, պէտէ-
լաթը ասքէրիյէյի վէրմէք իսթէմէտիքլէրի,
պինաէնալէյհ ասքէր ալընմասը գանունը-
նըն պիր ան էվվէլ թաստիգի վէ ... ագսի
թագտիրտէ, պէտէլաթը ասքէրիյէնին ալըն-
մասընա պաշլանմասը» թալէպ օլունմըշ տըր։
Հարպիյէ գօմիսիօնը ազասընտան Վասֆի պէյ՝
ասքէրլիկին հէնի նիզամնամէսի լայիհաս-
ընըն իքի հաֆթայա գատար Մէճլիսի մէ-
պուսանա թագտիմ վէ յաւնիս սօնրա գա-
տար թաստիգ օլունապիլէճէկինի պէեան
իթմիշ տիր։ Խալիլօս էֆ.՝ Ասքէրլիկին հէնի
նիզամնամէսի թաստիգ օլունտուգտան սօնրա
մատտէմքի 20 եաշընտաքի կէնճլէր ասքէր
գայտ օլունաճագսա, արթըգ 30, 40, հաթ-
թա 60 եաշընտաքի ղայրը միւսլիմ էհա-
լիտէն պէտէլի ասքէրի ալընմամասընը
թէքլիֆ իթմիշ տիր։ Պու սըրատա մէճլիս-
տէ կիւրիւլթիւ հասըլ օլմըշ վէ Գօզմիտի
էֆ. սէօզ սէօյլէմէք իսթէմիշ իսէ տէ, Սա-
տարէթին թէզքիրէսի Հարպիյէ Նէզարէթինէ
կէօնտէրիլմէկլէ, միւմաիլէյհ սէօզ սէօյլէ-
մէսինէ մէյտան գալմամըշ տըր։ Պատէհու
Գանունը էսասինին թէտգիգաթը էլէ ա-
լընմըշ, վէ 55րինճի մատտէյէ գատար օ-
գունուպ, պազըլարը թատիլաթլէ, տի-
կէրլէրի այնէն գապուլ օլունմըշ տըր։

ԿԻՐԻՏ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Ծիւլուսը հալքընը Բատիշահիյի Էվրո-
պա հիւքիւմտարլարընա թէպլիղ իտմէք օլան
հէյէթլէրտէն պիրինին րէիսի Ահմէտ Մուխ-
թար փաշա՝ Վիէննատա պուլունտըղը սը-
րատա, Զայթ գազէթասընըն պիր մուհար-
րիրինէ միւլագաթ իտէրէք, պիր միւտ-
տէթտէն պէրու ֆիքիրլէրի ֆէվգէլատէ
իշղալ իտէն Կիրիտ մէսէլէսի հագգընտա
շայէանը տիգգաթ պէեանաթտա պուլուն-
մըշ տըր։
Մուհարրիր՝ Կիրիտ ատասը հագգընտա
մուազզամ տէվլէթլէր թարաֆընտան
թագիպ իտիլէճէկ խաթթը հարէքէթէն, պունըն, մա-
հէլլի էհալիսի իլէ հիւքիւմէթը Օսմանիյէ
իւզէրինտէ իճրա իտէպիլէճէկի թէէսսի-
րաթտան պահսլա, Կիրիտ մէսէլէսինին
զաթի տէյիլտէ պիլէ, բօլիթիգաճա վազի-
յէթինի պազը մէրթէպէ գավիլէշտիրմէք
իճապ իթմէճէկինի սորմըշ տըր։
Մուխթար փաշա, պու սուալէ ճէվա-
պէն տէմիշ տիր քի, «Անտըղըն թէճէտ-
տիւտ իտէն Կիրիտ մէսէլէսինին, պիլխաս-
սա Թիւրքիա էֆքեարը ումումիյէսինի իշ-
ղալ իթտիկի վէ զիհնիյէթտէ պազը մէր-
թէպէ թէէսսիրաթ հուսուլինէ սէպէպիյէթ
վէրտիկի ինքեար օլունամազ։ Թիւրքիա-
նըն հէր նօգթասընտա, Կիրիտին՝ վաթանը
Օսմանիտէն այրըլմասը, Եունանա պիր-
լէշմէսինէ սէպէպ օլաճագ հէր տիւրլիւ
սուրէթը թէսվիյէ րէտտ օլունուր։ Օս-
մանլըլարըն ճիւմլէսի, ատանըն պիզտէն

այրըլմասընա հիչ պիր վէճհիլէ մուսաատէ օլունամասը լուզումունա թամամէն գանըմըշ տըրլար։ Պինաէն ալէյհ Լէֆքեար ումումիյէ բոյլէ իթմէք լազըմ տըր։ Պունունլա պէրապէր մէսէլէնին պիր սուրէթլէ հալլի տէ լազըմ տըր։ Պէն էմինիմ քի ալէագատարլարըն քեաֆֆէսինի մէմնուն իտէճէք պիր սուրէթը թէսվիյէ վար տըր։ Պիզի, պու կիւն ալյալ խոշ խարըն, Կիրիտին Եունանա պիրլէշտիրիլմէսինի թասդիգէ մէճպուր իտէճէք օլան թարզը թէսվիյէտէն պիթթապի պահս օլունամազ։

«Կիրիտ մէսէլէսինէ մէրագ իթտիմ. պունունլա մէշղուլ օլուըմ. զաննը իտէրիմ քի Թէհլիքեսիզ պիր իթիլաֆ թարզի թէսվիյ՝ Կիրիտէ, Ճէպէլը Լիպնան կիպի պիր ուսուլը իտարէ վէրմէքտէն իպարէթ տիր։ Շու գատար քի Կիրիտ իլէ Ճէպէլը Լիպնան արասընտա ֆարգ օլաճագ տըր. Եանի Կիրիտ վալիսի՝ Լիպնան մութէսարըֆը կիպի Թայինի օլունաճաճագ տըր, Լիպնանտա վէրիլէն ուսուլը իտարէ հիւքիւմէթի նէթիճէլէր հուսուլէ կէթիրմիշ վէ էհալիյի Թէսքին իթմիշ իտիլմիշ տիր։ Պինաէն ալէյհ Կիրիտէ, Լիպնան կիպի պիր մութասարըֆլըգ վէրիլմէսինի Թէքլիֆ իտէճէյիմ. մա մաֆիհի չիմտի տէ սէօյլէտիկիմ վէճհլէ Կիրիտ վալիսինին ինթիխապը վէ Թայինինի պաշգա տիւրլիւ օլաճագ տըր։ Զաթը Շահանէ, հէր խուսուստա գանէթ մուտէպպիր վէ հաքլը լիաքաթ օլանլարտան իւչ քիշի ինթիխապ իտէճէքլէր տիր։ Անճագ պու կիպի լիաքաթ վէ մէհարէթի հայիզ պուլունան զաթլար՝ աթա հիւքիւմէթինի խալքը, Կիրիտլիլէր սուքութինը պիլթարաֆ, բէճահ վէ Թէրագգի Թէէմին իտէպիլիրլէր։ Իշթէ պու իւչ քիշիտէն պիրի ինթիխապ օլունարագ, տէվլէթլէրին Թասվիպինէ, պա էմրը Շահանէ Կիրիտէ վալի Թային իտիլէճէք տիր։»

Պէրլին 8 յնս.— Պէրլինէր Թակէպլաթ ղազէթասը, տիւնքի նիւսխասընտէ, Եունան մէնպալարընտան չըգմըշ օլարագ պիր ֆըգրա տէրճ իթմիշ տիր։ Պու ֆըգրա, տէվլէթը Օսմանիէ իլէ Եունանիսթան արասընտա, Կիրիտ մէսէլէսինտէն տօլայը մուհարէպէ վուգու պուլուր իսէ, պու մուհարէպէյինին, Եունանտան զիհաթէ Թիւրքիա հագգընտա Թէհլիքէլի օլաճագընը մուպէյյինի օլմալը, Պէրլին Օսմանլը սէֆարէթի աթաշէ միլիթէրի պինպաշը Էնվէր պէյ՝ պու կիւն մէզքիւր ղազէթա ամիրլէրի պէխամպէյտա պուլունմըշ տըր. «Կիրիտ մէսէլէսի հագգընտա պիր թագըմ նիւքթալարինտէ միւլահազալարտա պուլունմագ իսթէմէմ։ Մէզքիւր մէսէլէնին հալլի իչին վագը օլան Թէքլիֆլէր, Կիրիտին, պու կիւն տէյիլ իսէ եարըն, պու սուրէթլէ տէյիլ իսէ տիկէր սուրէթլէ, վաթանը Օսմանիտէն այրըլմագ իսթէհսալիյլինէ տէյալէթ իտիյոր։ Կիրիտին պարա մուգապիլինտէ Եունանա Թէրք իտիլմէսի գապիլ տէյիլ տիր։ Պու պապտէ պիր գարար իթթիխազընը տէվլէթլէրին սաալէթինէ հէվալէ իտէրիզ։ Լաքին, էկէր Թախմինիմ կիպի, իշ սօն տէրէճէլէրէ կէլիրսէ, Կիրիտի վաթանը Օսմանիտէն աերըմագ մագսատիյլէ օլաճագ հէր Թէշէպպիւսէ հարպա սէպէպիյէթ վէրէճէք տիր։»

Աթինա 8 յնս.— Եունան հիւքիւմէթինին, Կիրիտէ ասաքիրի Օսմանիէ սէվգի ինթիմալինի իչինմէսի իւզէրինէ, Պապը Ալիտէն իսթիյզահը քէյֆիյէթ իլէմիշ օլտըղընը միւպէյյին բիվայէթլէր մէհաֆիլի այիտէսինճէ Թէքզիպ իտիլիեօր։

Պէրլինէր Թակէպլաթ ղազէթասը՝ տիկէր պիր Թէլէկրաֆտա, տէվլէթը Օսմանիէնին, Կիրիտ մէսէլէսինտէն տօլայը մուհարէպէյէ գատար կէօզէ ալտըրաճաղընը եազըեօր։

Մէզքիւր ղազէթա՝ Պէրլինին Եունան սէֆիրի օլտըղը զաննը օլունան պիր զաթըն ամիրլէրի պէխամպէյտէ տէրճ իթմիշ տիր. «Թիւրքիանըն պիզէ գարշը Թէճհիզաթընա միւթէմատիգ հավալէ գայրը սահիհ խապէրլէյա պագըեօրլար. չիւնքի չու սըրատա պիր մուհարէպէ պիզտէն զիհատէ Թիւրքիա իչին մուխաթարալը տըր։ Օսմանլը օրտուլարընտան պիր չօղը հէնուզ խաստէյի սավղայա Թարաֆտար տըր։ Հէնուզ քէնտի իւլքէլէրինտէ պիր

չօգ խանկըղլարը աէօնտիւրմէյէ մէճպուր օլան պիր հիւքիւմէթին, պաշգատարըն միւլքէ քէթինտէ խանկըն չըգարմասը քեապըլ ազըլ օլամազ։

«Թիւրքիանըն հուչուտան ալթը մըլիօնտան զիհատէ Րումըն վաթանը ասլիլէրի օլան Եունանա գարշը պիր հարպ վուգուընտէ վագըֆիսիզ տավրանմաճաղըլարը տը ունուտուլմամալը տըր։ Կիրիտէ կէլինճէ, պիզ, տէվլէթլէրին պու պապտէ վէրէճէքլէրի գարարլարա խալիսանէ պաշ էյմէք նիյէթինտէյիզ։ Ֆագաթ տէվլէթը Օսմանիէ Թարաֆընտան Եունանա գարշը պիր Թէարրուզ վուգու պուլաճագ օլուրսա, Թիւրքիա, պիզի պու տէֆա, կէչէն սէֆէրքի կիպի հազըրլըգսըզ վէ ղայրը միւսէլլահ պուլամայաճագ տըր։ Պիզիմ պու կիւն, էն էնիր, էն միւքէմմէլ Թիւֆէնքլէրիմիզ վար. Թօբճըլարըմըզ տախի էն սօն իճատլարա մուվաֆըգ սուրէթտէ Թէճհիզ օլունմըշ տըր։ Սօն սիսթէմտէ Ալման վէ Ինկլիզ Թօբքիտօ քէչէրլէրի տօնանմամըզը Թագվիյէ իթմիշ տիր։ Պիզտէ գապիլիյէթ վէ էֆրատ տախի չիմտի Թալիմլի տիր։»

Րոմա 9 յնս.— Բէթիրէսպուրկ մէհաֆիլինտէ Թէէմինէն պէեան իտիլտիկինէ կէօրէ, Րուսիա, Կիրիտին Թասփիյէսի հալինտէ զուհուրը մէմուլ օլան Թէհլիքէլէրի նազարը տիգգաթա ալարագ, Թախլիյէ խուսուսընըն կէրի պըրագըլմասը Թէքլիֆլէրինտէ պուլունմըշ տըր։— Տօղրու մալումաթ ալմագլա մէշհուր պուլունան մէհաֆիլտէ, համի տէվլէթլէրին Թաամինի էֆքեարտա պէրտէվամ օլտըղը, վէ խագընտա Պապը Ալինին նօթասընա ճէվապ վէրէճէքլէրի խապէր վէրիլիեօր։ Համի տէվլէթլէր՝ Կիրիտտէն էճնէպի ասքէրլէրի չըգարմաղը Թագտիրտէ, Օսմանլը պայրաղընըն հիմայէսի մէսէլէսինտէ հէնուզ պիրլէշմէմիշլէր տիր։— Իթալիա Մէճլիսի մէպուսան ազասընտան Մ. Կայլի՝ Իթալիանըն Կիրիտտէքի մէսլէքի հագգընտա խարիճիէ նազըրընտան իսթիյզահտա պուլունմըշ տըր։ Խարիճիէ նազըրը՝ էվվէլքի պէեանաթընը Թէքրար իտիպ, Իթալիանըն՝ Կիրիտ մէսէլէսինտէ տօղրուտան տօղրուեա ալէագատար օլմամասը վէ Թիւրքիա հագգընտա սամիմի պիր տօսթլուգ պէսլէտիկի հալտէ, պու պապտէ պիր կէօնտէ Թէչէպպիւսատա պուլունմամըշ օլտըղընը, վէ պագը զաղէթալարըն խաղթըգլարընտա էհէմմիյէթ վէրիլմէմէսի սէօյլէմիշ տիր։— Թան ղազէթասը տիեօր քի, «Ինկիլթէրա՝ Կիրիտտէն էճնէպի ասքէրլէր չըգարըլըը Թագտիրտէ, օրատա հալա սէֆինէլէրինին գալմասը լուզումունա գանըմըշ տըր։— Լօնտրա մէհաֆիլի սիեասիյէսինտէ, Կիրիտլիլէրին, մուազզամ տէվլէթլէրի Եունան իլէ Թիւրքիա արասընտա Թէրճիհ քիւլֆէթինտէն գուրթարաճաղլարը իւմիտ օլունուեօր։

Բարիզ 9 յնս.— Ֆրանսանըն Եունանիսթան հագգընտա հիսս իթթիկի տօսթլուգ բէք սամիմի օլմագլա պէրապէր, Բարիզ մէհաֆիլի սիեասիյէսի՝ Կիրիտ աասաընա միւթէմայիլ պիր Թէշէպպիւսիւն իթմէզտէն էճտիրահ տիւշիւնմէքսիզին Աթինա գապինէսինի Թէսպիթ վէ իխթար իթմէքտէ տիրլէր։ Թիւրքիա իլէ Եունան արասընտա մուհարէպէ զուհուր իտէրսէ, Եունանլըլար իչին վէխիմ նէթիճէլէր հուսուլէ կէլէճէք վէ Թէսալիա էլլէրինտէն կիտէճէք տիր։

Համի տէվլէթլէր՝ Կիրիտտէն ասքէրլէրինի չէքմիշլէրի հալտէ, աստտա զուհուրը մէմուլ օլան ահվալ հագգընտա մէզքիւր հիւքիւմէթլէրին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթմէք իւզրէ, Պապը Ալի Թարաֆընտան մէզքիւր տէվլէթլէրէ պիր նօթա կէօնտէրիլէճէյի րիվայէթ օլունուեօր։

Աթինատան բուտնա Բաթրիս ղազէթասընա խապէրլէրինա կէօրէ, Եունան հիւքիւմէթի՝ Թէսալիատա Թալիմլէր իճրա իթմէք պէհանէսիյլէ 50,000 նէֆէրտէն միւրէքքէպ օլան բէտիֆլէրինի սիլահ ալթընա ճէլպ իտէճէք տիր։ Պու Թալիմլէրտէ, խէնիզ սիսթէմտէ Թօբլար Թէճրիպէ օլունաճագ տըր։

Սօն կէլէն Թէլէկրաֆլարտա Թէնագուզ վար տըր։ Պէրլինտէ, համի տէվլէթլէրին Պալգանլարտա գարըշըգլըգ զուհուրինտէ մէյտան վէրմէմէք իչին ասքէրլէրինի ղայրը մահտուտ պիր միւտտէթլէ ատատան չէքմէմէյէ գարար վէրտիքլէրի, վէ տիկէրինտէ՝ մէզքիւր տէվլէթլէրին ասքէրլէրինի չէքմէք գարարը գաթի օլտուղը պիլտիրիլմիշ տիր։ Համկըսընըն տօղրու օլտուղը սօնրա անլաշըլաճագ տըր։

ՕՍՄԱՆԼԸ ՏՕՆԱՆՄԱՍԸ

Օսմանլը տօնանմասը, պու կիւն, ֆէրիգ Կամպէլ բաշանըն թահթը գումանտասընտա օլարագ, Աթալար աէնիզինէ վէ Ագտէնիզէ միւթէվէճճիհէն լիմանըմըզտան, ինթիզամ իչին հարէքէթ իտէճէք տիր։ Տօնանմայը Թէշքիլ իտէն հարպ սէֆինէլէրի պէր վէճհը աթի պէեան օլունուր. Մէսուտիէ վէ Ասարը Թէվֆիգ զըրհլըլարը, Ասարը Մէճիտ վէ Համիտիէ գրուազէօրլէրի, Բէյքը Շէվքէթ, Պէյգը Սուֆվէթ, Սամսուն, Ագ-Հիսար վէ Մուսուլ գրուազէօրլէրի։ Պու սէֆինէլէր՝ օն պէշ գատար Թօրբիլ սէֆինէլէրի վէ Ֆէթհի Պիւլէնտ իլէ Մուին Զաֆէր զըրհլըլարը իլավէ օլունաճագ տըր։ Պունտան պաշգա միւխթէլիֆ մէվգիլէրտէ պուլունուպ, գարագօլ վէ խըտմէթ վազիֆէսինի իֆա իտէնլէրտէն 10, վէ Թէրսանէտէ Թամիրլէրի իճրա իտիլէն տիկէր 10 գըթա հարպ սէֆինէսի տախի մէզքիւր Թալիմլէրէ իշթիրաք իտէճէքլէր տիր։ —Իսկէնտէրունա կիթմիշ օլան Համիտիէ գրուազէօրիւ, կէչէն կիւն լիմանըմըզա ավտէթ, Թէրսանէ հավուզունտա պագը Թամիրաթը իճրա օլունմըշ տըր։ Ամիրալ Կամպէլ բաշա՝ աալը կիւնիւ Պապը Ալիտէ սատրազամ բաշա վէ խարիճիէ նազըրը իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր։ —Կամպէլ բաշա՝ պահրիյէ նազըրընըն վէքալէթ ըլյա պու կիւն սաաթ $5^1/_2$տա հուզուրը Հիւմայունա գապուլ պույրուլաճագ սօնրա, տօնանմա իլէ պիրլիքտէ հարէքէթ իտէճէք տիր։

Մէզքիւր տօնանմա՝ Մուտիլլի աասըրընա կիտէրէք, էննի Թալիմաթ ալմագ իւզրէ պիր գաչ կիւն օրատա պէքլէյէճէք տիր։

«Թանիթօռօն»ըն վէրտիկի մալումաթընա կէօրէ, Պապը Ալի, Օսմանլը տօնանմասընըն հարէքէթինէ հիչ պիր ֆիքրի Թէճավիւզ պուլունմասընը՝ էճնէպի սէֆարէթլէրինտէն պագըսընա Թէպլիղ իթմիշ տիր։

ԱՏԱՆԱՏԱ ՃԷԶԱՅԻ ԻՏԱՄ

Ատանատա մալիւմ օլան հատիսէլէրտէն տօլայը օրատա Թէշքիլ գըլընան Տիվանը հարպը էօրֆիտէ մուհաքէմէլէրի իճրա օլունան էչխասըտան Իպրահիմ օղլու Էյճի Հաճը Մահմուտ, Պէչիր օղլու Պէչիր, Թօբալ Մուսթաֆա վէ օղլու Մէհէմմէտ, Պեարմիլ օղլու Մուսթաֆա, Մօլլա Ահմէտ օղլու Հասանըն օղլու Մէհէմմէտ, Ճօրճօ Հիւսէյին օղլու Հասան, Հաճը Ահմէտ օղլու Նէճիպ, Դարաճա օղլու Իսմայիլ, օղլու Շիւքրի վէ Ալի իւր Բէյազ օղլու Մէհէմմէտ իլէ Կարապետ օղլու գասսապ Խաչօ, գասսապ Միսաք Սարգիս օղլու, Խանչէր օղլու գասսապ Արթին, Խանչէր օղլու գասսապ Յովհաննէս, Խանչէր օղլու գասսապ Կարապետ վէ Կիրակօս օղլու Ջէնճէսիզ Գէորգ նամլարընտաքի չախսլարըն իտամընա, վէ Հիւսէյին օղլու Էանէմ, գահվէճի Ահմէտ օղլու Մէհէմմէտ, Դարաճա Մէհէմմէտ օղլու Օսման, Պէօսէ Ալի օղլու Մէհէմմէտ վէ Դայէադասը օղլու Սիւլէյման նամլարընտաքի չախսլարըն տախի 15էր սէնէ գիւրէյէ գօնուլմալարընա գարար վէրիլտիկինտէն պահսլա, պու հիւքմէն սէրիան իճրասը լուզումը՝ Ատանա վիլայէթինտէն պիլտիրիլմիշ, վէ իրատէի սէնիյէսի սուտուր պույրուլարագ, հիւքմիւ միւնիֆի՝ օլ պապտա Թաստիգ օլունան ֆէրմանըարըյա պիրլիքտէ Հարպիյէ նէզարէթինէ Թէպլիղ վէ իշար, վէ մէզքիւր գարարլարըն Թէլէկրաֆլա մահալլինէ Թէպլիղի վէ սիւրաթլէ իճրասընըն Թավսիյէսի Համիտիէ գըլընմըշ վէ պու գարարըն իճրասը էմնասընտա պիր կէօնա խօշնուտըգ վուգուընտա մէյտան վէրիլմէմէսի լիւզումընըն վիլայէթէ էհէմմիյէթլէ Թէպլիղի մագամը Սատարէթտէն Տախիլիյէ նէզարէթինէ իշար գըլընմըշ տըր։

ԱՏԱՆԱ ՖԷԼԱՔԷԹԶԷՏԷԿԱՆԸ

Միւխթէլիֆ խեանէ գօմիսիօնը չարշամպա կիւնիւ Թօպլանարագ, աթիտէքի միւզաքէրաթտա պուլունմըշ տըր.—1. Մր. Բիթ՝ Էվրօբատա Թէշքիլ օլունան խեանէ գօմիսիօնլարընա, 2500 գատար էօքսիւզին հիմայէսինի տէրէօհտէ իտէճէք էրպապը խայրը Թէսարիք իթմէլէրինի Թէքլիֆ իյլէտիկինի, վէ չիմտիէ գատար 100 էօքսիւզիւ գապուլ իտէպիլէճէք պուլունտըղընը պէեան իթմիշ տիր. 2. Էրմէնի Բաթրիգ Գայմագամը՝ Ատանա ճիվարընտան պիր խայլի սէֆիլ վէ միւհթաճ քիմսէլէր կէլտիկինի, վէ պունլար իչին պիր մէպլաղ Թախսիսի լիւզումընը պիլտիրմիշ օլմալը, գօմիսիօն՝ պունլար իչին միւնասիպ պիր մէպլաղ վէրիլմէսինէ գարար վէրմիշ տիր. 3. Էրմէնի Բաթրիգխանէսի Թարաֆընտան կէօնտէրիլէն պիր մուխթիրէտէ, Ատանա վէ ճիվարը ինթիխաաթը հագգընտա կէլէն մէքթուպլար խուլասա իտիլմիշ տիր. Պու մուխթիրէնին միւնտէրիճաթը Թէտգիգ գըլընմըշ տըր. Մր. Բիթ՝ Լօնտրատան կէօնտէրիլէն 350 լիրանը օտանէնին Հաճընտա կէմուտէրիլտիկինի պէեան իթմիշ տիր. Տէօրթ-եօլ ճիվարը ֆէլաքէթզէտէկեանընա Թէվզի օլունմագ իւզրէ 300 լիրա կէօնտէրիլմէսինէ, մահէլլի խեանէ գօմիսիօնլարընտան ինթիխաաթ հագգընտա Թաֆսիլաթ իսթէնմէսինէ վէ 150 լիրա Անթաքիայա վէ 150 լիրա տա Լազգիէյէ իրսալինէ գարար վէրիլմիշ տիր. 4. Անթագյատա պիր խասթախանէ Թէէսիս իթմիշ օլան Տր. Շէֆըրտ՝ Պաղչէ վէ Հասան պէյլի միւհթաճլարընէ մուավէնէթ իչին օրալարա կիթտիկինի վէ 15 կիւնտէ պիր տէֆա 150 լիրա կէօնտէրիլէճէք օլուրսա, օ մահէլլէրտէ պուլունան միւհթաճլարըն գայրըլմասը միւմքին օլաճաղընը պիլտիրմիշ տիր. Մր. Բիթ՝ գամէն 300 լիրա կէօնտէրտիկինի սէօյլէմիշ տիր. 5. Մր. Բիթ՝ Ատանատաքի Միւխթէլիֆ գօմիսիօն Թարաֆընտան 14,500 վէ հիւքիւմէթ Թարաֆընտան 6000 միւհթաճըն պագըլմագտա օլտըղընա տաիր պիր Թէլէկրաֆ ալմըշ, վէ պունտա հիւքիւմէթճէ գայրըլանլարըն միգտարը արթըրըլմասը իչին միւրաճաաթը լազըմէ պուլունմասը Թէքլիֆ իթմիշ տիր. Իշպու Թէքլիֆ գապուլ օլունուպ, Ատանա Միւխթէլիֆ գօմիսիօնընտան բէյանէն Թաճըլը քէյֆիյէթ խուլասաէն սօնրա իհթալըն իճրասը գարարլաշտըրըլմըշ տըր. 6. Նիւ-Եօրգտա ճէմ օլունան 718 լիրանըն Ամէրիգա Գըրմըզը Խաչ ճէմիյէթի Թարաֆընտան տօղրուտան տօղրուեա Ատանաեա կէօնտէրիլտիկի իֆատէ օլունմըշ տըր. 7. Մէրսինտէն խեանէ կէօնտէրիլմէսի լիւզումը Մայիս 24 Թարիխլի պիլտիրիլմիշ օլտըղընտան, Մր. Բիթ՝ Մայիս 22տէ 500 լիրա կէօնտէրտիկինի խապէր վէրմիշ տիր.

8. Ատանա գօմիսիօնընտա՝ մահէլլի ինթիխաաթընը վէ լազըմ կէլէն գօլայլըգլարը կէօսթէրմէք իւզրէ Էրմէնի Բաթրիգխանէսի Թարաֆընտան 2 վէքիլ պուլունտուրուլմասը Թէքլիֆ օլունմըշ, վէ պու Թէքլիֆ տէ գապուլ իտիլմիշ տիր. 9. Ամէրիգա սէֆարէթի Թարաֆընտան բէյատրիւս կէլէն խեանէլէրտէն պիր գաչ տէֆա Ատանաեա ճէման 100,000 ֆրանգ, վէ պու տէֆա տախի մէզքիւր սէֆարէթտէն Ատանա Միւխթէլիֆ գօմիսիօնընա Օսմ. պանգասը մարիֆէթիյլէ 1000 լիրա կէօնտէրիլտիկի հագգընտա մէճլիսէ մալումաթ վէրիլմիշ տիր. 10. Պաղտատիգատէ Ասթ իւլ Պատէրին խեանէ Թէվզիաթընա իշթիրաքտան մէն իտիլմէսի իտիլմէմէսինին Տախիլիյէ նէզարէթինէ սիւալ օլունմասընա գարար վէրիլմիշ տիր.

Ատանա ֆէլաքէթզէտէկեանընա մուավէնէթ իթմէք իւզրէ, չէհրիմիզ Թիյաթրօսունտա միւհթէրէմ բահիլլէրի տախի պիր խեանէ տէֆթէրի աչըլմըշ տըր. Արզուհալ էրպապը համիյէթ տիանէլէրինի, Պէյօղլունտա Աղա-Համամը սօգաղընտա Շալէ Տրվօ խանըյլէ մաարուֆ օլան միւմաիլէյհիւմ բուհանիլէրին մաահաթընա կէօնտէրէպիլիրլէր. Ցիւսուֆեանլար, Ատանատա մէքթէպ վէ քիլիսէլէրի պուլունտուղը ճիհէթլէ, քէնտիլէրինի Թէհլիքէյէ գօրուեագ, վագըլայը միւթէլիյիմէտէ բէք չօգ

խուլէ՛թ իթմիշլէր, նիչէ պիչարէկեանը սաղ լամըշ, գաներմըշ վէ պու սուրէթլէ նիչէլէրի մուհագգագ պիր էօլիւմտէն գուրթարմըշլար տըր: Ցիսուսեանլարըն մուաւէնէթի ինսանիյեթքեարանէ վէ համիյեթքեարանէսի, ումում ֆէլաքէթզէտէկեանըն մաղհարը չիւքրանը օլմուշ տըր: Պու ալիֆա սախի պուրատա ձէմը իսանէյէ թիւչէպպիւսլերի պիր գաթ տահա չալըշ նը թագտիր օլուպ, էրպապը համիյեթին, իչպու իսանէյէ իշթիրաքլարընը թավսիյէ վէ արզու էտէրիզ:

*** Ազարեան չիֆթէլի Միւխթէլիթ իսանէ գոմիսիոնընա 50 լիրա, վէ Ազարեան Ժօզէֆ էֆ.նին վէսաթաթըյլա Լօնտրատա Րօչիլտ պանգասը 10,000 ֆրանգ, Շիրքէթի Խայրիէ խարէտի 50 լիրա, Ճէմիյէթի բուսաւիէ րէիսի Րաիֆ բաշա 10 լիրա, Շուրայի տէվլէթ ազասընտան պուզըրը 1էր լիրա, Փոլյուտճեան Յովհաննէս պէյ 1 լիրա, Խարիճիէ միւսթէշարը Ազարեան Մանուկ էֆ. 100 ֆր., ասխիլէ նազըրը Ֆէրիտ բաշա 40 լիրա իսանէ վէրմիշլէր տիր: Պազը տէվաիրտէ իսանէ տէֆթէրլէրի աչըլմասը իչին միւսաատէ օլընմըշ տըր: Մէճլիսի մէպուսանտան, Ատանա ֆէլաքէթզէտէկեանը իչին էնիտէն 30,000 լիրա թալէպ խոէնէկլին ասխիլէ նազըրը Ֆէրիտ բաշա՛ Միւխթէլիթ գոմիսիոն ազասընտա պէեան էյլէմիշ տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Աթոռանիստ Ս. Աստուածածին քիլիսէսի Մեծաւորըզը թարաֆընտան կէօնտէրիլմիշ տիր.

ԱԶԴ.— Բարեպաշտ ժողովրդեան կը փութանք ծանուցանել թէ՝ առաջիկայ Կիւրակէ, 31 Մայիս, վաղեմի սովորութեան համաձայն, հանդիսաւոր կերպիւ պիտի կատարուի Երեւելեան ժամերգութիւնը, Արհ. Մատթէոս Եպս. Սիւլեանի նախագահութեամբ, Աթոռանիստ Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ՝ ի ժամ 9 (ը. թ.), և թէ՝ Ս. Աստուածածնայ ներբողեանը պիտի խօսի Գեր. Ներսէս Վ. Փափազեան. յաւարտ որոյ Ս. Աստուածածնայ հրաշագործ Պատկերի թափօր պիտի պտըտի և ի վերջոյ տեղի պիտի ունենայ Ս. Հաղորդութեան Օրհնութիւնը: (Կնիք)

Բերա 26 Մայիս 1809

Տիւն, Երեսփոխանական ժողովըմըզ ագաը իճթիմա իթմիշ տիր:

Պու իճթիմատա, զապթը սապըգ օգունըպ, պազը թաւիլաթէ թաալիգ գըլընտըգտան սօնրա, Պօղոս էֆ. Մօսեան՝ Վարչական ժողով ազասընտան պազըլարընըն մէճլիսէ ատէմը տէվամլարընտան վէ պու սէպէպլէ իշլէրէ պագըլամասընտան պահսըլա, անլէրին եէրինէ տիկէրլէրին ինթիխապը վէ թայինինի թէքլիֆ էյլէմիշ տիր: Մէճլիս, պու թէքլիֆի հագգը պուլմուշ, ֆագաթ եէնի ազալարըն, էվվէլճէ վագը օլան ինթիխապտա գուրա գազանմըշ օլանլարտան թէսէլսիւլ գաիտէսինէ րիայէթ օլունարագ, նախօտ եէնիտէն ինթիխապ իճրա խուլէրէք թայինին խայլիճէ մէվզուի միւզաքէրէ օլուպ, նիհայէթ էքսէրիյէթլէ, եէնիտէն ինթիխապ իճրասընա գարար վէրիլմիշ, վէ պու սուրէթլէ, մէվճուտ 25 ազա միեանընտա ինթիխապա թէշէպպիւս օլունարագ, Գրիգոր էֆ. Ոսկեան՝ 23, Յովսէփ էֆ. Կիւմիւշեան՝ 16, Զարեհ էֆ. Շիշմանեան՝ 13 վէ Մանուկ էֆ. Մարիկեան՝ 10 գուրա իլէ Վարչական ժողով ազալըղընա ինթիխապ վէ թայինին օլունմըշլար տըր: —Պատրիքհանէ բուզնամէյէ կէչիլէրէք, հիպէ, վագըֆէթ վէ վագըֆ սուրէթլէրիյլէ Էրմէնի-գաթօլիք միլլէթինէ թէրք օլունան էմլաքտան հանկըլարըն Միլլէթէ, հանկըլարըն Աթոռա այիտ օլտուղը մէսէլէսի մուհիմմէսի մէվզուի միւզաքէրէ օլմուշ տըր: Պու պապտէ կէլէճէք նիւսխամըզտա թաֆսիլաթ էսասլը պիր թէտգիգ հագգընտա միւզաքէրէ օլունմուշ, օ նամլար իլէ Միլլէթէ թէրք օլունան էմլաքըն Միլլէթէ այիտ (եանի Ազգապատկան) ատտ օլունմասը լազըմ կէլմէսինէ էսասէն գարար վէրիլմիշ տիր: Անճագ, սահիպի խայրըն, վասիյեթնամէ իլէ, օ էմլաքը, Կ-Բաթրիգանէն պաշգա քիմսէնին միւտախալէյէ հագգը օլամայաճաղը կիպի սէրահաթը գաթիյէսի պուլունտըղընտա, պու կիպի էմլաքըն միւսթէսնա թութուլաճաղը գարարկիր օլմուշ տըր:

Դագէթամըզ սահիպի իմթիյազը էֆ.՝ նին իքինճի խաթիպաը տախի մէճլիսէ գապուլ օլընմագլա, Երեսփոխանականըզա տէվամը արզուսընը միւլայէմին Դիւան թարաֆընտան պիր մէքթուպ խաղըլաղը խապէր ալընմըշ, վէ էֆ.յի միւմայլէյհ, Երեսփոխանական ժողովին հէյէթը միւնթէխապէսի թարաֆընտան հագգընտա կէօսթէրիլէն թէվէճճիւհ վէ հիւրմէթէ սամիմանէտէն միւթէշաքքիր, տէվամը մէմուրիյէթէ միւթէմայիլ պուլունմըշ իսէ տէ, մէքթուպը մէզքիւր, վազըֆէնէ էհէմմինէտ վասըլ օլամամաղընտան, արդուի մէզքիւր իճապէթ խուլէմիշ տիր: Լագին հէր հալտէ չու հիւսնի թէվէճճիհտէն տօլայը րիւֆէգաի միւհթէրէմէսինէ թէշէքքիւրաթը սամիմանէսինի արզ իթմէքլէ քէսպը ֆախր իյլէր:

Տիւնքի իճթիմա, պիրինճի տէվրէ իճթիմայինին խիթամը օլուպ, իքինճի տէվրէ միւզաքէրէսինէ կէօրէ, իքինճի տէվրը իճթիման հօքիւմէթ պաշլայաճագ տըր:

*** Եարըն սապահ սաաթ ալաֆ. 10տա, Թարապիատա Ս. Անտոն քիլիսէսինտէ, մէզքիւր քիլիսէյի ինշա վէ միւլքէթէ իտտա իթմիշ օլան միւթէվէֆֆա Թընկըր Եաղէր բաշա իլէ զէվճէսինին խաթիրահամը րուհը իչին այինի րուհանի իճրա խուլունաճագ տըր:

*** Ճիւլուսը հայրէթը Բաթրիգանէն տօլայը արզը թէպրիքէաթ վէ թաալիմաթը հալի օլարագ, Մըսըր Էրմէնի-գաթօլիք Մէրխասասը Արհ. Պետրոս Եպիսկ. Գոյունեան թարաֆընտան աթըլայէ բույուրուլմագ թաղթոիմ օլունան պիր գըթա թէլէկրաֆնամէնին՝ մուճիպը մահզուզիյէթը Շէհրիարի օլտուղըն միւմայլէյհէ թէպլիղ վէ թէպշիրի՝ Ապտիւ Նէզարէթինտէն Բաթրիգխանէյէ կէլէն 11 Մայիս թարիխլի թէզքէրէտէն անլաշըլմըշ տըր:

*** Մարաշտա Կ-Բաթրիգ վէքիլի Արհ. Աւետիս Արք. Արփիարեանըն հիմնի խաւաբէսի, խուսուսա սօն միւձրիմ վագըալար միւնասիպէթիյլէ պիլա թէֆրիգի ճինս ու մէզհէպ կէօսթէրտիկի ասարը համիյէթ, մահալլի հիւքիւմէթի վէ հէր սընըֆ էհալի լիւթֆէճէ մուճիպի թագտիր վէ թէշէքքիւր օլտուղը՝ թարաֆըմըզա իշար օլունմըշ տըր:— Կէչէնտէ միւմայլէյհին միւհիմ էյինէ 250 ֆր. իսանէ վէրմիշլէրին հագգըլա խաբէր։ Վէրիլէն իսանէնին 20 լիրա օլտուղը վէ պունտան պաշգա Զէյթունի վէ Ալպիսթան միւհթաճինինէ տէ մուաւէնէթ պուլունտուղը՝ իշարաթլը վագըատան անլաշըլմըշ տըր:

*** Պանտըրմա ճէմաաթըմըզ մէքթէպի մուալլիմի, մաաշըընըն ալըղըընտան տօլայը խիթիֆա իթմիշ, վէ մէքթէպին մուալլիմլիկինի տէ ժողովրդապետ Միրտիչ Վ. Մուրատեան, պէտայը համիյէթ տէօրիէօտէ իյլէմիշ տիր:— Պանտըրմատա Էրմէնի-գաթօլիք ճէմաաթինըն թէշքիլի ուզըրընա բէք չօգ ֆէտաքեարլըգլար իթմիշ տիր, վէ մէքթէպին թէէսսիսի իսէ, մահզա ճէմաաթըն պազասը իչին էլզէմ ատտ օլընմըշ տըր: Պիտայէրին պու մէքթէպի սաղլամագ իչին, Բաթրիգխանէնինէ լազըմ կէլէն մուավէնէթ տիրիզ խաիրլէմէլի, վէ պու մէքթէպէ խասսէթէն պիր մուալլիմ թայինին օլընմալը տըր: Իչիթտիկիմիզէ կէօրէ, չիմտիքի ժողովրդապետ, քէնտի զայըֆ մաաշըն խաիրճէ իսանէլէր ճէլպիյլէ, խարէյէ մուվաֆագ օլմուշ տըր: Միւմայլէյհի, պու գայրէթինտէն տօլայը թագտիր խուլէրիզ: Լագին հէր պըրրլըղը տահա ամրն իւղէրինէ պրագմագ մուվաֆըգը հիքմէթ վէ մալահաթ օլամազ գանըն խուլէրիզ:

*** Էչմիածին Կաթողիկոսը Իզմիրլեան Մատթէոս Սրբազան՝ Բէթրէսպուրկա վարըլ օլմուշ տըր:

*** Ասքէր ալընմասը գանունունամէսինին զայրը միւսլիմ ինտիւրլէրին ասքէրէ ալընմասընա միւթէալլիգ օլան մատտէլէրի թաատիլ խուլինմէսէյէ գատար վագըթ կէչէճէկինտէն, արզու խուէնլէրին չիմտիտէն կէօնիւլլիւ օլարագ գայտ օլընմագլարը խուսուսը՝ Հարբիէ օտասը գոմիսիոնըլըղընտան Բաթրիգխանէլէրէ իշար խուլինմիշ իտի: Էրմէնի բաթրիգխանէսի թարաֆընտան պու խուսուսատա իճրայը իճապէ թէպլիղ օլընմագտա իմիշ:

*** Տ. Եղիշէ Եպ. Դուրեանըն Էրմէնի բաթրիգլիկինէ ինթիխապընըն պու խրատէի սէնիյէ թաստիգ պույուրուլտուղը՝ Ատիլէ նէզարէթինտէն Էրմէնի բաթրիգխանէսինէ թէպլիղ խուլինմիշ տիր: Բաթրիգի ճէտիտի Իսթանպօլա կէլտիկինտէ իչին, պու կիւն պիր հէյէթ՝ Բաթրիգխանէ ճանիպինտէն Իզմիրէ կիտէճէք տիր:

*** Մայիս 20 թարիխլիյէ Ատանատան խավադիսըն կէօրէ, վալի թարաֆընտան իչսիզ կիւճսիւզ չէհիրտէ տօլաշան էլսանըն քիմլէր օլտուղլարը Էրմէնի մէրխասաչանէսինտէն սիւալ խուլինմիշ, վէ ճէվապէն, պունլարըն սօն վագըալարտա մալ վէ էչեալարընը, ալէաթ վէ էտէվաթլարընը գայպ իթմիշ խաչ քէսիքլէր օլտուղը պիլտիրիլմիշ տիր: Պունլարըն մահալլէսինտէ միւսթէգըլլէն չալըշտըրըլմագ իչին թէտաբիրը լազըմէ իթթիխազ օլընմագտա տըր: Պոշաշըգլարըն պու խալտէ գալմասը տօղրու տեղիլ իտի. եէթիմթիճէ էհլաղսըզլըղա, վէ էչպէլէսի կիւլլիւ տէ գարշը կէօրիւնիւլէն գամէթլէրէ ճիւրէթ վէրիր:

*** Մանուէլ Սէմինի յարդաշի Սէրքիս Սէրքիս էֆ. նին Մանուէլ Շէվքէթ բաշա թարաֆընտան վէրիլէն էմր իւզէրինէ, Էօրթիւ-Բօլա թըրէնինտէ եագալանտըղը, Սէրքիս էֆ. իսէ Ճինկէնէ Զինկէնեան, Ֆրօնդօնը Քէօպրիւլիւ վէ Թօքաթլըեան թէլլալ Էլէքսան Պէյ վէ թիւրլիւ էնվաի ահալինին չէնսիզլիկ աճէմիյէթին էմրիւ աքսինէ խարէքէթ խուլիլտիկինտէն, ֆագաթ անլարըն սագա օլտուղըն պէլլի ոլտուղունտան Տ. Տէրէնտէ զարարըն իթմիշ տիր:

*** Թօքաթ կէօտէրիլէն մէքթուպլարա կէօրէ, Սէմինըն մինի, մինիսիմ, Սէրէճէ Էհլէսինտէն Զարէհ Սէրքիս պէկ մութլագ վէ հարպ իթմիշ: Սէրքիսին Բեւտէր Մաղարեան վէ Գոմիտէ Զաքարեան թարաֆընտան սըրըշտէ հարպ սուլհլարընա մահքէմէյէ Ֆէզին Թարխանեան, Ալգաչեան Յովհաննէս Զէքի Թաշճեան վէ Գալէմքեարեան Արշակ էֆէնտիլէրին ազասընտան էմրէ իթաաթ ազմասը պալլըղլարը, Սէրէճէ Սէրքիսին մէղմատ էթտիկին, ակսինէ էտէճէկ կիտէճէյի վէ կէճիքմէսի չոգ հէնիւզ խուսուսինտէ տալ տըր՝

*** Ասաու Տիվանը հարպ թէֆթիշ հէյէթինտէ միւսաֆիթիտէ վագըֆէսինի իփա իչին, Ալպիպան պիրայէթ մահքէմէսի ճէզա րէիսի Սապահ էֆ., Մանասըր պիդայէթ մահքէմէսի ուսուլի մուավինի Ֆայիգ Բէյ պէյ, Մանասըր իսթինաֆ մահքէմէսի ազա մուավինի Մուրատ պէյ, Գերգ-Բիլիսէ պիտայէթ մահքէմէսի ազասընտան Սեպուհ էֆ., Բէլէքէ վէ Թէգօչ մահքէմէլէրի ազասընտան Յովհաննէս Չէքի վէ Իսհագ էֆ.յէր մէմուր թայինին խուլինմըշ օլմալարըյլա, մումայլէյհիւմ տէրհալ Ատանաեա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իչին էմր ալմըշլար տըր:

*** Թոփլը օլընտըղընը ևաղտըղըմըզ «Մանզումէի էֆքեար»ըն սահիպի իմթիյազը Յովհաննէս էֆ. Ֆէրիտ իլէ պու գազէթանըն սաբըգ միւրէթթիպի Բէրքիքեան էֆ. ալէյհինէ, «Գանլը ումումի» սէրլէվհալը պիր մագալէտէն տօլայը միւտտէի ումումիլիքճէ թահգիգաթ վէ խոթինթագ իճրա խուլինմիշ վէ թահգիգաթըն էվրագը Տիվանը հարպա կէօնտէրիլմիշ տիր: Միւմայլէյհիմա Տիվանը մէզքիւրտէ մուհաքէմէ օլընաճագլար տըր:

*** Բիւզանդիոն գազէթասը սահիպի Գրիգոր Տիվանը հարպը էօրֆի գարարըյլա թահլիյէ օլընմըշ տըր:

Բէֆիգիմիզ Բէշեան Բիւզանդ էֆ., կէչէն ագշամ Տիվանը հարպ թարաֆընտան թէվգիֆ խուլինմիշ իսէ տէ, էվվէլքի ագշամ սալը վէրիլմիշ մէյմունէն խապէր ալընմըշ տըր:

*** Եւէէվվէլ Մըսըրտա պուլունան Ատանա Էրմէնի մէրխասասը Մուշեղ Եպս.՝ ըն գահիրէտէ կէլէն վագըալարտա մէտախէլի պուլունտուղը անլաշըլմագլա, Թանինին կէօսթէրտիկի Մըսըր Խտիվիլիյէթինէ Թուլէյպ խուլինմիշ իքէն Ատանա Բէօյթըր պիլտիրմիշ իտի: Պիր Մըսըր գազէթասը, պու պապտա թահգիգաթ իճրա խուէրէք, աթիտէքի մալումաթը վէրիյօր. «Մէրխասասի միւմայլէյհ, չիմտի խէկէտէրինտէն պուլընմագտատըր: Միւմայլէյհ, Ատանատա ինչպաթ թաաղլըվնը օլընտան պիր վիրատա մէքթէպի իչին իպանէ թօպլամագ իւզրէ, վուգուաթտան էվվէլ Մըսըրա կէլմիշ տիր: Մուախխարըն վուգուաթը խապէր ալմագլա, տէրհալ Մըսըրտան հարէքէթլէ, Մէրսինէ կիթմիշ, վէ օրատան Ատանա խալքը Իսթանպօլա գալմըշ իքէն խոթէմիշ իսէ տէ, միւսաատէ խուլինմիշ, թէքրար Իսքէնտէրիէ, Ատանա մէմուր օլմուշ: Մուգաւիլէմինին ալարագ մալիւմաթ ետվարընտա, միւմայլէյհի մէրխասաս իլէ սապըգ վալինին արասը էօթէտէն պէրու պոզուգ պուլընմագտա տըր: Միւմայլէյհի, վալինին ալէյհինտէ պիր պօլայը չալըշմըշ ճէզա օլարագ Իսթանպօլ էտտիքէ միւմայլէյհի Տէրկինէ կիտմէքտէ ճէզա իմիշ, պիրազ էօրտէ ավտէթ էթմիշ, օրէրին էլէ քէչիրմիշ: Մըսըրտա պիլէ թէվգիֆ օլունմասը ճէնապը վալինին խամիյէթինէ թէրք օլունտու»:

ՄԻՒԹԷՖԷՐՐԻԳ ՄԱԼՈՒՄԱԹ

Տիւն սէլամլըգ րէսմը ալիսի Պէշիքթաշտա Սինան բաշա ճամիսինտէ իճրա պույրուլմըշ տըր:

Մէճլիսի մէպուսանըն իճթիմա միւտտէթի յանիւարին սօնընտա խիթամ պուլաճագ իսէ տէ, կէլէճէք նօյեմպրէ գատար թէմտիտի իչին խաքիրայը Շահանէյէ միւրաճաաթ օլընաճագ տըր:

Ավսթրիա վէլիահտը Ֆէրտինանտ, պու սէնէ Շարգտա պիր սէյահաթ իճրա խուէճէկինտէն, պիր գաչ կիւն Պէյլէրպէյի սէրայընտա Զաթը Շահանէնին միսաֆիրի օլաճագ տըր:

Էտիրնէ վիլայէթի տախիլինտէ խուսուսիյէ Բէչանտա պիր թագըմ Պուլկար էշգըեա ֆըրգալարը զուհուր խուէրէք, պիր չօգ ֆէնալըգլար իճրա իթմիշլէր տիր: Պունլարը թաագիպ իչին էսքէր միւֆրէզէլէրի սէվգ խուլինմիշ տիր:

Րումէլի օրտուսընըն Իսթանպօլա կէրտիկի սըրատա ֆիրար իթմիշ օլան Պէամիլ պաշանըն չագը օղլը Սայիտ, չու էմնաթէ Բարիտտէ պուլունուպ, էնի րէճիմ ալէյհինտէ նէշրիաթտա պուլընմագ իչին քէնտիսի կիպի պիր թագըմ արագըլի պաշընա թօբլամըշ տըր: Պունլար, մագտուլէրինէ էրմէք իչին պիր միգտար ագչէ տախի էլտէ իթմիշլէր տիր:

Թրապիզօնտա թէէսսիս օլընաճագ շահաք ֆապրիգասը՝ կէչէն կիւն Մէճլիսի վիւքէլատա մէվզուի միւզաքէրէ օլմըշ տըր:

Վիլայէթլէրտէ խուրթուլան Րէաքսիօնէրլէր հագգընտա միւլքիյէճէ վէ ասքէրիճէ թէտպիրլէր իթթիխազ խուլէճէք տիր:

Համիտին թիւֆէնքճիլէրինտէն պէօյիւք վէ քիւչիւք Թահիր պաշալարըն՝ սիլքի ասքէրիտէն թարտըն վէ 6չար սէնէ գալէպէնտիկինէ տաիր Տիվանը հարպ թարաֆընտան վէրիլէն հիւքմ պա իրատէի սէնիէ թաստիգ օլընմըշ տըր: Զարչէնպէհ կիւնիւ Հարպիէ նէզարէթինտէ րիւթպէլէրինին ալընմասը մուամէլէսի, պիր միգտար ասքէր մուվաճէհէսինտէ իճրա խուլիմըշ տիր:

Զարշէնպէհ կիւնիւ Տիվանը ասքէրի՝ Հարպիէ նէզարէթի տաիրէսինտէ թէքրար իճթիմա իթմիշ տիր:

Օսմանըը օրտուսը թէնսիգաթընա մէմուր խուրէլէն Ֆօն տէր Կօլց բաշա՝ յուլիսին իլք օն պէշինտէ Տէրսաատէթէ կէլէճէք տիր:

Զարշէնպէհ ագշամը Եունան սէֆիրի թարաֆընտան Րուսիա սէֆիրինին շէրէֆինէ պիր զիաֆէթ վէրիլմիշ, վէ Ինկիլթէրրա սէֆիրի տախի հազըր պուլունմըշ տըր: Բէնչ. ագշամը տախի սաֆիրագամ բաշա թարաֆընտան Րուսիա սէֆէրինին շէրէֆինէ, հագընտա Իսթանպօլտան կիտէճէկ ճիհէթլէ, պիր զիաֆէթ վէրիլմիշ վէ սէֆարէթին պազը պէօյիւք մէմուրլարը հազըր պուլընմըշլար տըր:

Րուսիա սէֆիրի ճէնապը Մ. Զարիգօվ՝ յա. 8տէ Իսթանպօլա վասըլ օլաճագ տըր:

Ալմանիա սէֆիրի՝ պէվճէսի վէ էվլատլարըյլա պիրլիքտէ մէզունէն Պէրլինէ միւթէվէճճիհէն Իսթանպօլտան հարէքէթ իթմիշլէր տիր:

Եըլտըզտա զուհուր իտիպ, Օսմանըը պանգասընտա, հէյէթը մախսուսէ մարիֆէթիյլէ թարթըլան վէ սայըլան ագչէնին միգտարը չիմտիյէ գատար 487,947 լիրա վէ 83 ղուրուշ պալիղ օլմըշ տըր: Թաատատ վէ վէզն մուամէլէսի տահա խիթամ պուլմամըշ տըր: Եըլտըզտա զուհուր խուէն միւճէվհէրաթըն պէօյիւք գըսմը Հարպիէ նէզարէթինտէ պուլընտուղընտան, պունլար տա օրատան Օսմ. պանգասընա նագլ օլունարագ թէպլիղ խուլէճէք, վէ պաատէ հու կէրէք ագչէ կէրէք միւճէվհէրաթ մէզքիւր պանգատա հըֆզ օլընաճագ տըր:

Սիթանպօլտա գազէթասը՝ Րուսիա սէֆիրի ճէնապը Մ. Զարիգօվըն՝ եէնի Ֆրանսա սէֆիրի Մ. Պօմբար իլէ գապիլ թասաթլուղը պուլունտուղընը, վէ Ինկիլթէրրա, Ֆրանսա վէ Րուսիա սէֆիրլէրինին՝ Իսթանպօլտա մէթին պիր էսասը միւշթէրէք իւզլերինէ չալըշաճագլարընը պէեան իլէ, «Շիմտի Թիւրքիա՝ տէվլէթլէրին րէգապէթ մէրքէզի տէյիլտիր պիլէ, մէնֆաաթը սիեասիյէնին էն մուհիմ մէրքէզլէրինտէն պիրի տահա օլընմագտա տըր» տէմիշ տիր:

Իկտամ գազէթասը սահիպի իմթիյազը Սէլանիկ էֆ.՝ Փանտնը էսաարինին իլանընտան սօնրա, սէրայը Հիւմայունտան 100 լիրա ալմըշ, վէ գազէթասընըն պէօյիւմէսի իչին Եըլտըզըն պիր էմրի մուճիպինճէ խազինէ սալըղա 920 լիրալըգ պիր հիսսա կէօստէրմիշ, վէ Խալիֆալըղըն էհէմմիյէթի հագգընտա Մապէյնէ պազը էսէրլէր թագտիմ իթմիշ օլտուղընտան տօլայը միւթթէհէմ օլարագ, 10 սէնէ միւտտէթլէ նէֆի ճէզասընա մահքիւմ օլմըշ վէ պու ճէզա՝ պատիշահի սէնիէ թաստիգ պույրուլմըշ տըր: